

LISA 2. KSH PROGRAMMI KOHTA ESITATUD SEISUKOHTADEGA ARVESTAMINE

KSH programmi sisu osas antud seisukoht	Seisukohaga arvestamine (programmi täiendamine, kommentaar)
Maanteeamet, 16.01.2020 nr 1-21/19/59123-2	
Punkt 4 alajaotis Mõju looduskeskkonnale vajab täiendamist kliimamuutuste osas: kajastada tuleb ka üleujutuste ja tormide mõju;	Ptk 4 täiendati vastavalt (aga teema paigutub pigem „Mõju inimesele/sotsiaalsele keskkonnale“ alla)
vajalik on lisada eraldi alapunkt - mõju pinnasele (võimalikud reostused).	Ptk 4 täiendati vastavalt
Punkt 4 alajaotis Mõju inimesele/sotsiaalsele keskkonnale vajab täiendamist mõju lokaalsele õhusaastele osas: kajastada tuleb ka tolmu, selles sisalduvaid peenosakesi PM10 ja PM2,5 ning nende poolt avaldatavat mõju.	Ptk 4 täiendati vastavalt. Aga seejuures tuleb tähele panna, et mõjusid on võimalik hinnata täpsusastmes, mis vastab arengukava enda täpsusastmele (nagu selgitatud ka programmi ptk 3).
Keskkonnaamet, 20.01.2020 nr 6 5/19/263 2	
<p>1. Arengukava KSH programmis puudub olemasoleva olukorra kirjeldus ja seos kehtiva arengukavaga „Transpordi arengukava 2014 2020“.</p> <p>Keskkonnaamet peab vajalikuks, et arengukava KSH programmis tuuakse välja, kas kehtiva arengukavaga seatud eesmärgid on saavutatud või mitte kui mitte, siis mis põhjusel ning , missuguseid kitsaskohti ja eesmärgid on kavas lahendada uue arengukava ja selle KSH koostamise käigus KSH programmis on viidatud arengukava koostamise ettepanekule, kus on antud täpsem valdkonna kirjeldus, lahendamist vajavad probleemid jmt, mistõttu KSH programmi lisada ka konkreetne viide arengukava koostamise ettepanekule.</p>	<p>Programmile lisati (lisad 1.2 ja 1.3) kaks dokumenti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Transpordi arengukava 2014-2020 tulemuste lühianalüüs (MKM mitteametlik analüüs) - Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021–2030 koostamise ettepanek <p>Nendes on esitatud muuhulgas valdkonna olemasoleva olukorra kirjeldus, analüüs kehtiva arengukava eesmärkide saavutamise kohta ning ülevaade uue arengukava eesmärkidest (vastav liide Lisadele 1.2 ja 1.3 lisati ka programme teksti).</p>
<p>2. Keskkonnaamet teeb ettepaneku arengukava ja selle KSH koostamisel mh arvestada:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veemajanduskavad, - karuputke (Heracleum) võõrliikide ohjamiskava (karuputke levik teeholduse tõttu), - nahkhiirte kaitse leping EUROBATS (Eesti on ühinenud nahkhiirte kaitse lepinguga EUROBATS, mille raames on välja antud soovitud liikmesriikidele, kuidas planeerida nahkhiiresõbralikku valgustust), - kaitsekorralduskavad, nt Väikese väina hoiuala, Aljava käpaliste püsielupaiga ja Või merikotka püsielupaiga kaitsekorralduskava 2014-20234 (Väinatammi avamine ja projekteerimine). 	<p>Arengukava jaoks (arengukavas nendega konkreetselt arvestamiseks) jäävad nimetatud dokumendid eeldatavalt liiga detailseks, arengukava on neist kõrgema tasandi strateegiline dokument.</p> <p>KSH käigus käsitletakse nimetatud dokumente vajadusel eelkõige välismõjude analüüsi teostamisel, arengukavale ja KSH-le asjakohasel juhul ja vastavas täpsusastmes.</p>

KSH programmi sisu osas antud seisukoht	Seisukohaga arvestamine (programmi täiendamine, kommentaar)
<p>3. Arengukava KSH programmis ei ole välja toodud, mis allikatele tuginedes on kavas arengukava KSH läbi viia. Nt, kas arengukavale ja selle KSH-le eelnevalt või nende koostamise käigus on kavas läbi viia ka valdkondlikke uuringuid või kas mõju hinnangud antakse kasutades olemasolevaid materjale.</p>	<p>Mõju hinnangud antakse kasutades olemasolevaid materjale, Arengukavale ja KSH-le eelnevalt või nende koostamise käigus ei ole kavas läbi viia valdkondlikke uuringuid. Vastav täpsustus lisati ka ptk 3 teksti.</p>
<p>4. Keskkonnaamet peab vajalikuks tuua KSH programmis välja, missugune saab eeldatavalt olema arengukava detailsus, st kas arengukava jääb üldtasemele või eeldatavalt minnakse sellega konkreetsete tegevuste tasemele.</p>	<p>Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 19.12.2019 määrusest nr 117 „Valdkonna arengukava ja programmi koostamise, elluviimise, aruandluse, hindamise ja muutmise kord“ jääb Arengukava üldisele tasandile, konkreetsete tegevuste tasandile eeldatavasti ei minda.</p>
<p>5. Keskkonnaamet palub arengukava KSH programmi ptk 3 täiendada, et kui Natura eelhindamise tulemusena selgub, et arengukava elluviimise mõju Natura 2000 aladele ei ole välistatud, tuleb arengukava KSH käigus läbi viia ka Natura asjakohane hindamine. Natura asjakohase hindamise käigus saab vajadusel välja töötada alternatiivseid lahendusi ja leevendavaid meetmeid, seades arendustegevusele täiendavaid tingimusi.</p>	<p>Programmi ptk 3 lisati vastavad täpsustused.</p>
<p>6. Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et arengukava KSH aruande koostamisel tuleb Natura hindamine vormistada oma protseduuri ja hinnangust tulenevate õiguslike tagajärgede tõttu eraldiseisva (ala)peatükina.</p>	<p>Natura hindamine vormistatakse eraldiseisva (ala)peatükina, vastav täpsustus lisati ka programmi peatükki 4.</p>
<p>7. Keskkonnaamet juhib ka tähelepanu, et lähiajal peaksid valmima Natura hindamise juhendite (nii Euroopa Komisjoni kui ka Mittetulundusühingu Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing koostatud juhendite) uuendatud versioonid, milles on võrreldes varasemate versioonidega pööratud enam tähelepanu strateegiliste planeerimisdokumentide Natura hindamise metoodikale.</p>	<p>Kui juhendite uuendatud versioonid KSH koostamise jooksul valmivad, lähtutakse neist.</p>
<p>8. Arengukava KSH programmi ptk-i 4 täiendada selliselt, et KSH käigus hinnatakse ka kumulatiivset mõju, seda nii transpordisektori siseselt kui ka teiste valdkondadega. Samuti lisada hinnatavate mõjude loetelusse sinivõrgustik.</p>	<p>Kumulatiivset mõju tuleb KSH käigus hinnata juba tulenevalt KeHJS nõuetest (nagu ka vahetut, kaudset, sünergilist, lühi- ja pikaajalist, soodsat ja ebasoodsat mõju), mõjude võimaliku kumuleerumisega arvestatakse mõju hindamise käigus läbivalt. Kumulatiivsete mõjudega arvestamist selgitatakse KSH aruandes (võimalik hindamismetoodika kirjelduses või eraldi alapunktina/peatükina, tulenevalt teema sisulisest mahust ja vajadusest). Sinivõrgustik lisati ptk 4, mõju hindamisel käsitletavate teemade hulka.</p>
<p>9. Keskkonnaamet palub arengukava KSH programmi ptk-i 5 lisada Keskkonnaamet kui kaitstavate loodusobjektide valitseja ja KeHJS § 23 mõistes asjaomane asutus. KSH programmi ptk-i 5 lisada ka ettevõtlusega ja keskkonnakaitsega tegelevad organisatsioonid, sh Eesti Keskkonnaühenduste Koda.</p>	<p>Nimetatud osapooled lisati ptk 5 loetelusse.</p>

KSH programmi sisu osas antud seisukoht	Seisukohaga arvestamine (programmi täiendamine, kommentaar)
<p>10. Keskkonnaamet teeb ettepaneku panna programmi ptk-s 6 toodud tabelis arengukava koostamise ja KSH etapid koos tähtaegadega kõrvuti, sidudes need omavahel ühtseks protsessiks. See annaks infot ka avalikkusele, millal midagi toimub.</p> <p>Ühtlasi ajakohastada programmi ptk-s 6 toodud KSH tähtaegu – nt KSH programm saadeti asjaomastele asutustele 18.12.2019, mitte 2019. aasta novembris.</p>	<p>Ptk-s 6 toodud KSH tähtajad ajakohastati.</p> <p>Kuna hetkel programmis kajastatud KSH etapid arvestavad eeldatavaid arengukava koostamise etappe (tulenevad arengukava ajakavast) ei ole vajadust neid täiendavalt kõrvutada.</p>
<p>11. KSH programmi ptk 7 pealkiri on „Strateegilise planeerimisdokumendi koostaja ja KSH programmi koostanud ekspertrühma koosseis“. KeHJS § 36 lg 2 p 8 kohaselt KSH programm sisaldab [...] juhteksperdi KeHJS §34 lg 4 p 6 kohast allkirjastatud kinnitust, ja eksperdirühma koosseisu, nimetades, milliseid valdkondi ja millist mõju hakkab iga eksperdirühma kuuluv isik hindama. Ühtlasi, arvestades KeHJS eelnõu seletuskirjas antud selgitusi, tuleb KSH programmis esitada eksperdirühma koosseis, kes hakkab arengukava elluviimise keskkonnamõju hindama ja KSH aruannet koostama, s.o KSH programmis ei piirduta vaid KSH programmi koostanud ekspertrühmaga.</p>	<p>Ptk 7 pealkiri korrigeeriti järgmiselt: “Strateegilise planeerimisdokumendi koostaja ja KSH ekspertrühma koosseis”. Esitatud on ekspertrühm, kes hakkab mõjusid hindama (mitte ainult ei koostanud programmi).</p> <p>Juhteksperdi allkirjastatud kinnitus lisati KSH programmile (peatükki 7 ekspertrühma kirjelduse juurde).</p>
<p>12. Keskkonnaamet palub KSH programmi korrigeerida lähtuvalt KeHJS § 36 lg 2 p-st 8, tagades, et kõik arengukava KSH käigus (eeldatavalt) hinnatavad olulised keskkonnamõjud oleksid ekspertrühma liikmetega kaetud ja KSH programmis nimeliselt välja toodud. Arengukava KSH programmis tuleb nt välja tuua, kes hakkab hindama arengukava elluviimise mõju kaitstavatele loodusobjektidele, Natura 2000 võrgustiku aladele (kes mh tunneb Natura-hindamise põhimõtteid), vee kvaliteedile, vee-elustikule jne (vt ka KSH programmi ptk 4 loetelu).</p>	<p>Programmi ptk 7 ekspertrühma kirjeldust täiendati vastavalt.</p>
<p>Rahandusministeerium, 20.01.2020, nr 1.1-13/7857-2</p>	
<p>Rahandusministeeriumil puuduvad ettepanekud keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi täiendamiseks.</p> <p>Palume arengukava koostamisel pöörata tähelepanu vajadusele hinnata ka sotsiaalseid ja majanduslikke mõjusid. Nimelt mõjude hindamise metoodika kohaselt on vajalik lisaks looduskeskkonnale avalduvatele mõjudele hinnata ka sotsiaalseid ja majanduslikke mõjusid (nt mõju demograafiale, regionaalarengule, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele).</p>	<p>Ettepanekuid KSH programmile ei esitatud.</p> <p>Aga Märjime täiendavalt, et majandusliku mõju hindamine ei ole otseselt KSH eesmärk (KSH käigus hinnatakse vastavalt KeHJS nõuetele muuhulgas inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale).</p>

KSH programmi sisu osas antud seisukoht	Seisukohaga arvestamine (programmi täiendamine, kommentaar)
Veeteede Amet, 20.01.2020 nr 1-1-5/144	
<p>1. Analüüsida keskkonnasõbralikke tehnoloogiaid kasutavate laevade ehitamise ja/või nende Eesti laevaregistritesse registreerimise puhul Kredex käenduse võimaldamist teiste EL riikide eeskujul. Laevandust ei tohi käsitleda kui vaid riigisest transporti. Suurem osa laevu sõidavad enamjaolt Eestist kaugel ja ei pruugi Eesti sadamatesse oma eluea jooksul kordagi tulla. Oluline on säilitada Eesti laevaregistrite konkurentsivõime globaalsel skaalal ka juhul, kui kohalikul tasandil sätestatakse täiendavaid piiranguid.</p>	<p>Esitatud teema väljub selgelt KSH käsitusvaldkonnast. Lisaks on tegemist ka arengukava jaoks liiga detailse teemaga, mis lahendatakse eeldatavalt arengukava tasandist allpool, st programmitasandil.</p>
<p>2. a) Lisada: Eesti merealasad (praegu piirduakse territooriumiga, st ainult territoriaalvetega) läbivate liiklusvoogude mõju analüüs. Meie laevaliikluse, navigatsiooniteabe, reostustõrje ja muu seda võimaldava taristu vajadus tuleneb eelkõige eelnevast.</p>	<p>Kavandatud on, et Eesti merealasad läbivate liiklusvoogude mõju analüüsi sisaldab Eesti merenduspoliitika 2021 – 2030, mis saab olema uue Transpordi ja liikuvuse arengukava alamprogramm.</p>
<p>2. b) Lisada: planeeritavate taastuvenergia ja vesiviljeluse/tootmise alade mõju transpordile ja selle läbi keskkonnale mõju analüüs/prognoosimine.</p>	<p>Mõju hindamine transpordile väljub KSH käsitusvaldkonnast. Juhul, kui <u>arengukava</u> käsitleb taastuvenergia ja vesiviljeluse/tootmise alade mõju transpordile, hinnatakse KSH käigus sellega kaasnevat keskkonnamõju asjakohases detailsuses. (Tõenäoliselt on tegemist liiga detailse teemaga ka arengukava jaoks.)</p>
<p>2. c) jäämurdeteenuse katkemisel analüüsida sotsiaalmajanduslikku mõju tasakaalustatud regionaalsele arengule.</p>	<p>Juhul, kui <u>arengukavaga</u> reguleeritakse jäämurdeteenuse katkemist, käsitletakse KSH käigus (vastavalt KeHJS nõuetele) sellega kaasnevat mõju inimese sotsiaalsetele vajadustele ja varale, asjakohases detailsuses.</p>
<p>2. d) Märgistamata väikelaevateede puudumisel suureneva liiklustiheduse mõju analüüs tundlikule Väinamere alale.</p>	<p>Liiklustiheduse analüüsimine väljub KSH käsitusvaldkonnast. Juhul, kui arengukavaga nähakse ette suurenevat laevade liiklustihedust, käsitletakse KSH käigus sellega kaasnevat keskkonnamõju asjakohases detailsuses.</p>
<p>3. Mõju kliimamuutustele – Eesti vetesse kavandatakse mitmeid pindalalt suuri avamere tuuleparke. Sellest tulenevalt tuleks hinnata avamere tuuleparkide mõju laevaliiklusele, sest nad hakkavad mõjutama ja ümber kujundama seniseid väljakujunenud liikumisteid. KSH võiks anda suunised riskihinnangute läbiviimiseks.</p>	<p>Avamere tuuleparkide mõju hindamine laevaliiklusele/liikumisteedele väljub KSH käsitusvaldkonnast. Juhul, kui arengukavaga seda teemat käsitletakse, hinnatakse KSH käigus sellega kaasnevat keskkonnamõju asjakohases detailsuses. KSH aruandes saab anda soovitusid edasiste riskihinnangute läbiviimiseks.</p>

KSH programmi sisu osas antud seisukoht	Seisukohaga arvestamine (programmi täiendamine, kommentaar)
<p>4. Mõju loodusressursside kasutusele – hinnata ja pakkuda välja alternatiive laevateede ja sadamate süvendamisel välja kaevatud setete (nt liiv) kasutamiseks, et seda ressursi ei peaks tagasi veekogusse kaadama.</p>	<p>Juhul kui arengukava vastavat teemat reguleerib, käsitletakse KSH käigus loodusressursside kasutusega seotud keskkonnamõju asjakohases detailsuses. Aga eeldatavalt on see teema arengukava jaoks liiga detailne, et arengukava KSH-I oleks sisulist alust sellel teemal konkreetseid soovitusi anda.</p>
<p>Kirja Lisas 1 on toodud tähelepanekud ja kommentaarid.</p>	<p>Kuna tegu polnud otseselt ettepanekutega KSH programmile, siis tähelepanekud ja kommentaarid on teadmiseks võetud ning võimalusel ja vajadusel arvestatakse nendega töö käigus.</p>
<p>Keskkonnaministeerium, 21.01.2020 nr 7-12/19/6254-3</p>	
<p>1. Lisada KSH programmi ptk 2 Arengukava sisu ja seos teiste strateegiliste dokumentidega arengudokumendina ka Eesti merestrateegia (sh sihid ja merestrateegia meetmekava), milles on transpordiga seonduvalt nimetatud eelkõige sadamaid ja laevaliiklust.</p> <p>Kui arengukava käsitleb merelaevanduse ja sadamate arendamist, tuleb KSH käigus hinnata selle mõju mereelustikule (võõrliigid, meremüra, sh veealune müra, hüdrograafilised muutused), samuti käsitleda mereprügi ja -reostuse mõju.</p> <p>Merega seonduvates transpordivaldkondades hinnata mõju ka vastavalt HELCOMi kehtivatele soovitustele (praegu on programmis viidatud vaid Natura 2000 võrgustikule).</p>	<p>Eesti merestrateegia lisati ptk 2 loetelusse.</p> <p>Ettepanekus loetletud võimalikud välismõjud mereelustikule lisati ptk 4 loetelusse ja neid käsitletakse võimalusel ja vajadusel vastavalt arengukava täpsusastmele. Samuti käsitletakse välismõjude analüüsil vajadusel ka HELCOM soovitusi.</p>
<p>2. Mõju hindamisel loodusressursside kasutamisele käsitleda lisaks maakasutusele ka merepõhja kasutust (nt meretuulepargid).</p>	<p>Merepõhja kasutus lisati ptk 4 loetelusse. KSHs käsitletakse merepõhja kasutamisest tulenevaid mõjusid niivõrd kui see on võimalik lähtuvalt arengukava täpsusastmest.</p>

KSH programmi sisu osas antud seisukoht	Seisukohaga arvestamine (programmi täiendamine, kommentaar)
<p>3. Programmi ptk 2 lisada arengudokumentidena kehtivad veemajanduskavad 2015-2021 ja koostatavad veemajanduskavad 2021-2027. Vesikondade veemajanduskavad peavad tagama kõikides veealastes direktiivides toodud meetmete abil vete hea seisundi tähtaegse saavutamise. Arvestada arengukava ja KSH koostamisel veemajanduskavade eesmärkide ja meetmetega. Veemajanduskavade kohaselt on transport üks hajukoormusallikatest veekogumitele. Transpordist põhjustatud koormusena käsitletakse maanteede, raudteede ja lennunduse taristu hooldusega seotud kemikaalide kasutamist. Meetmetena käsitletakse transpordi taristuobjektide (maanteed, raudteed, lennujaamad) jaoks sademevee kogumissüsteemide ehitamist ja ajakohastamist, puhastussüsteemide ehitamist ja ajakohastamist, kemikaalivaba hooldust, seiret jne.</p>	<p>Kuna veemajanduskavad on madalama tasandi dokumendid, siis nendega ja nendes toodud eesmärkide ja meetmetega arvestatakse asjakohases mahus välismõjude hindamise käigus. (Näiteks on lähtuvalt veemajanduskavas toodust võimalik käsitleda transpordist põhjustatud koormusena maanteede, raudteede ja lennunduse taristu hooldusega seotud kemikaalide kasutamist, mererajatisi, laevatehaseid ja sadamaid.)</p>
<p>4. Mõju hindamisel loodusressursside kasutusele käsitleda ka metsamajandusega seotud metsamaterjali transporti.</p>	<p>Metsamajanduse mõju hindamine transpordile (st liikluse prognoosimine, liiklusmahtude analüüsimine) väljub KSH käsitusvaldkonnast. Metsamajandusega seotud transpordi keskkonnamõjusid käsitletakse KSH-s asjakohases detailsuses juhul, kui see teema ka arengukavas käsitlust leiab. (Aga eeldatavalt arengukava metsamaterjali transporti eraldi ei käsitle/reguleeri.)</p>
<p>5. Toetame, et arengukava koostamisel võimalusel kaaluda ja arutada transpordipoliitika kestlikkuse aspektist lähtuvalt arengukava kestuse muutmist – koostada arengukava 10 aasta asemel 15 aastaks (aastateks 2021-2035).</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>
<p>6. Arengukava üheks üldiseks eesmärgiks ja millest ka KSH peaks lähtuma, võiks seada keskkonناسäästliku liikuvuse osakaalu suurenemise ja soodustamise – igapäevaelus (liikumisel tööle, kooli, koju jne) inimeste autokasutuse vajaduse vähenemine, mille eelduseks on mugavad ja kiired alternatiivsed liikumisvõimalused (sh ühistransport ja kergliiklus).</p>	<p>Keskkonناسäästliku liikuvuse osakaalu suurendamine on kindlasti teema, mida KSH toetab, aga selle seadmist eraldi <u>täiendavaks</u> keskkonناسäästlikuks ei pea käesoleva programmi koostajad hetkel põhjendatuks, kuna see sisaldub juba teiste üldisemate keskkonناسäästlikkuse eesmärkide sees – keskkonناسäästlik liikuvus ei ole eesmärk iseenesest, vaid see panustab teiste keskkonna-eesmärkide saavutamisse (ennekõike väiksem energiakulu, vähem kasvuhoonegaase, puhtam õhk).</p>
<p>7. Täpsustada KSH programmi ptk 7 KSH ekspertrühma koosseisu, märkides liikmete juurde konkreetsed mõju hindamise valdkonnad (mõju veekeskkonnale, looduskeskkonnale, õhusaaste jne) ehk milliseid valdkondi ja millist mõju iga ekspertrühma liige hindab.</p> <p>Peame vajalikuks, et KSH või arengukava koostamise töörühma on kaasatud ka keskkonناسäästliku liikuvuse ekspert.</p>	<p>Programmi ptk 7 ekspertrühma kirjeldust täiendati vastavalt.</p>

KSH programmi sisu osas antud seisukoht	Seisukohaga arvestamine (programmi täiendamine, kommentaar)
Kultuuriministeerium, 23.01.2020 nr 3-12/2250-2	
<p>Arengukaval on otsene mõju elukeskkonna kujundamisele, mistõttu teeme ettepaneku lisada elukeskkonna parendamine arengukava eesmärkide hulka. Sellega seoses teeme ettepaneku tuua arengukava koostamise lähtekohtade seas välja vajadus arvestada kvaliteetse ruumi aluspõhimõtetega. Kultuuriministeeriumi ettepanekud lähtuvad riigihalduse ministri 2. aprilli 2019. a käskkirjaga nr 1.1-4/56 moodustatud ruumiloome töörühma ettepanekutest, mille järgi tuleb ruumiotsuste kavandamisel läbivalt arvestada kvaliteetse ruumi aluspõhimõtetega, mis on sõnastatud töörühma lõpparuande osana koos elluviimiskavaga.</p>	<p>Ettepanekuga lisada elukeskkonna parandamine arengukava eesmärkide hulka arvestatakse võimalusel arengukava koostamise käigus.</p> <p>KSH programmi, peatükki 4 lisati käsitletavate teemade hulka ka „Mõju ruumi (sh elukeskkond) kvaliteedile“.</p>
Siseministeerium, 28.01.2020	
<p>Siseministeeriumil programmi osas sisulisi ettepanekuid ei ole.</p> <p>Aga esitati kommentaar: „Kuna KSH koostamise perioodil kinnitatakse ilmselt ka STAK 2020-2023, palume võimalusel arvestada uue STAKi eelnõus toodud suundadega ning võimalusel see ka seotud dokumentidesse tuua.“</p>	<p>Kui STAK 2020-2023 käesoleva arengukava ja KSH koostamise ajal kinnitatakse, arvestatakse töö käigus ka sellega.</p> <p>(STAK on ka KSH programmis ptk 2 välja toodud, kui Transpordi ja liikuvuse arengukavaga seotud strateegiline dokument.)</p>